

BeKopogtató

orvosokról – orvosoknak...

könyvek
ízek
hangulatok
emberek

Liszt Ferenc és a nők...

Bosszúból mentem orvosira

*„Az év praxisa a
Kárpát-medencében”*

Vacak lőréből finom óbort?

Hipertónia Társasági Magazin

2011. III. évfolyam 4. szám

Tartalom

Oskar Kokoschka: Nemes Marcell portréja

Bekopogtató

A Magyar Hypertónia
Társaság
és az EGIS lapja

ISSN 2061-7429

Felelős szerkesztő:
B. Király Györgyi

Szaktanácsadó:
Dr. Farsang Csaba és
Dr. Alföldi Sándor

Munkatársak:

Bozsán Eta,
Bulla Bianka,
Csák Elemér és
Vámos Éva

Tördelőszerkesztő:
Tusor Ildikó

Címlapon:

Rippl-Rónai József:
Piacsek bácsi babákkal
El Grecótól Rippl-Rónaiig
Nemes Marcell, a mecénás
műgyűjtő
2011. 10. 26 – 2012. 02. 19.

A lap orvosoknak,
egészségügyi szakdolgo-
zóknak készült, terjesztik
az EGIS orvoslátogatói.

RENDEZVÉNY

Másképpen Sopronban

4

KÖNYVAJÁNLÓ

Liszt Ferenc és a nők...

8

SZENVEDÉLY

Superman köpenyben és traktoron
Kiruccanások a Szent György hegyről
(Elektromos) hullámok hátán

10

12

14

ISMERKEDŐ

Építeni, javítani, szépíteni jöttem...
Bosszúból mentem orvosira

16

19

AZ ÚT ELEJÉN

Soha ne add fel!

21

MUZIKA

Szívből szól a hegedű...
Vladimir a maximalista

23

25

PÁLYÁZAT

„Az év praxisa a Kárpát-medencében”

27

OENOLÓGIA

Vacak lőréből finom óbort?

30

Kedves Olvasó!

Filmajánlót kértem, borajánlót kaptam. Sebj, mert Matos Lajos írása rendhagyó, telis-tele újdonságokkal arról, hogyan lehet a technika trükkjeivel isteni nedűt varázsolni a pocsék itókából. Filmajánló híján, engedelmével én invitálom önt moziba, vagy legalábbis egy videotékába. A bőr, amelyben élek. Pedro Almadovar filmje ezúttal sem okoz csalódást a rendező kedvelőinek. Nem azért mert a szívtipró Antonio Banderas játssza a magát istennek képzelő plasztikai sebészt, sokkal inkább mert Thierry Jonquet magyarul is megjelent, Tarantula című kisregényében úgy szövődnek-fonódnak a szálak, hogy már ettől izgalmas a belőle készült alkotás. Nem thriller, nem művészfilm, inkább a kettő remek, séf módjára fűszerezett keveréke, mondhatnám, egy modern Kékszakállú herceg vára bontakozik ki a néző előtt. Remek sztori olyan csattanókkal, amiket nem írhatok le, mert akkor minek megnézni a mozit?

Azt azért elmesélem, hogy amióta szépséges felesége egy autóbalesetben rettenetesen megégett, Dr. Robert Ledgard, a kiváló plasztikai sebész az emberi bőr titkát kutatja. Elszántságának köszönhetően, amibe más belehalna, felesége túléli. Ám a tragédia után egy évvel az egykor álomszép nő a véletlenül nyitva felejtett ablakban tükröződni látja elcsúfult arcát, és azonnal a mélybe veti magát. Öngyilkosságának szemtanúja tizenéves lánya, aki belebetegszik anyja elvesztésébe. Pszichiátriai intézet, hazatérés, kerti parti, ahol a kisgyermekien kitárulkozó lányt megerőszakolja valaki. És itt kezdődik a történet. Almadovar új filmjét is jellemzi a testi- különösen a női-szépség dicsérete, aminek igazán könnyű adózni egy plasztikai sebészről szóló filmben. A világtól elzárt kastélyban, magánrendelőjében dolgozó Ledgard világa tömve meztelen nőket ábrázoló festményekkel, a falon pedig egy hatalmas monitor, rajta a sebész főműve. Éjjel nappal élő adásban kukkolja Verát, a tökéletes testű és arcvonású nőt – a saját Pygmalionját –, aki egy kívülről zárható ajtajú szoba foglya. Ő a kísérleti nyúl.

És nagyjából ez minden, amit erről a felzaklató filmről tiszta lelkiismerettel elmondhatok. A lényeg ugyanis az a két meghökkentő csavar, amikor a néző felfogja, hogy mi történik valójában, aztán pedig szépen lassan megérti, hogy miért történik. És amikor a döbbenettől alig kap levegőt, rájön, hogy saját eszement világunk irreális történéseivel szembesíti Almadovar, végső tanulságként a képünkbe vágva, hogy a bosszú minden, csak nem édes. Ha ugyanis a bosszú, bosszút szül, abba csak tönkremenni, belepusztulni lehet.

Karácsony és újév táján mérlegelünk. Tárgyakat, embereket, helyzeteket. És jól tesszük, ha elengedjük a sérelmeinket, megbocsátunk azoknak, akik akarva-akaratlanul ártottak nekünk. Nem is az ilyenkor mindent belengő hamis szeretetfelhő miatt, sokkal inkább mert butaság olyasmire pocsékolni az energiánkat, ami nem épít, hanem rombol, ami nem összeköt, hanem szétvág, amitől nem harmóniában, hanem diszharmóniában telnek a napjaink. Ez a lapszám valahogy a szereteté lett. A szülőváros, a hivatás, a muzsika, a hullámok, a szőlőművelés, a család szeretetéről tesz bizonyosságot. Ezek az értékek pedig – bár ilyenkor hangsúlyosabbak –, nemcsak karácsony táján fontosak.

Szép és meghitt karácsonyt kíván, szeretetben és harmóniában elteltő napokkal:

B. Király Györgyi

Másképpen Sopronban

Nem véletlenül vette le a nyakkendőjét és a zakóját Oláh Péter az EGIS marketing igazgatója köszöntője során Sopronban. Ezzel is érzékeltetni akarta, hogy ez a rendezvény, az EGISZÜRET valami más, eltér a megszokott szakmázástól. Persze, tudomány ez is, hiszen színes, hasznos és érdekes tudnivalókkal gazdagodhatott, aki ott volt az EGIS Soproni rendezvényén.

Decemberben kerek 90 éve lesz, hogy Sopron és környéke lakóit megkérdezték: hol kívánnak élni a jövőben. Ausztriát vagy Magyarországot tekintik hazájuknak? A végkifejlet jól ismert. A térség lakossága 1921. december 14-

én reggel, amikor kezébe foghatta a két ország nevét három nyelven tartalmazó cédulákat, hogy közülük az egyiket eltépje, a másikat borítékba zárja és az urnába dobja, Magyarországot választotta. „Ma úgy mondanánk az egyetemisták és a katonák választási csalása miatt visszakerült Magyarországhoz.” Így ismerteti Sopron, a hűség városa legújabb kori történetének fontos állomását **Pálvölgyi Nóra**, a soproni Erzsébet kórház belgyógyásza, az EGIS Kardiometabolikus Klubjának koordinátora, aki egyébként született soproni, amire szemmel láthatóan büszke is. Remek idegenvezetőként elmeséli, hogy Sopronban több alkalommal tartottak országgyűlést; 1611-ben II. Ferdinánd feleségét, 1681-ben I. Lipót feleségét, Eleo-

nóra Magdaléna királynét koronázták meg; 1625-ben III. Ferdinándot itt választották királlyá. Honnan kapta a nevét? A XI. században a régi római város – Scarbantia – helyén, annak köveit felhasználva alakult ki a királyi vármegye első emberének, a várispánnak székhelye. Sopron a nevét minden bizonnyal első ispánjáról, Suprunról kapta. A már fallal kerített település 1277-ben önállósult, városi rangot, vámmmentességet, árumegállító és vásárjogot szerzett. Kereskedői az Adriai-tenger partjáig közlekedhettek. Minőségi bor kiviteléből éltek, hiszen a lakosság csaknem 80%-ának volt szőlője. 1809-ben Napóleon csapatai fél évre megszállták a várost. Ebből az időből eredeztetik a híres Soproni Kékfrankos nevét. A soproni bort megkedvelő franciák ugyanis a fehér színű háborús pénzért nem, csak a régebbi, értékesebb, kék frankért kaphattak belőle. A szőlőművelés hagyományát egyébként ma is őrzi a zárt sorban épült, jobbára földszintes gazdaházak, ahol egyre többen árulják megint a jó, soproni borokat, melyekhez jellegzetes ponzichter ételeket ajánlanak. A Bonenzüchter babtermesztő név népetimológiai változata a ponzichter, hiszen mivel a bab és a szőlő jól megfér egymással, a szőlősorok között

babot természetek a szőlősgazdák. Jellegzetes soproni poncihter étel például a babos pogácsa – kipróbáltam a receptjét, elképesztően finom –, vagy a babos-káposztás halászlé.

Nemcsak az embereknek, a könyveknek is van sorsuk. Ez derült ki **Kiss István**, a Magyar Hypertonia Társaság elnökének szubjektív hangvételű mondanójából. Mit üzennek magyar nyelvű orvosi könyveink a XV–XVII századból? A szenvedélyes könyvgyűjtő hírében álló főorvos a kérdésre személyes vallomással válaszolt. „Szívesen gyűjtöm ezeket a könyveket, ott vannak a szívemben a hipertónia és a vesegyógyászat mellett”. Egy év katonaság után gyakorló orvosként olvasott bele a füveskönyvekbe. Elmondja, hogy a XV.

században az orvosok és a patikák csak kézzel írott, másolt receptkönyveket használtak. A magyar nyelvű nyomtatott füves – és – orvosló könyvek sora Mélius Juhász Péter „Herbárium”-ával kezdődött. A megjelenés dátuma: 1578. A Herbárium 2000 növény nevét őrizte meg magyarul, latinul és németül a betegségek szerinti abc rendben. Melius egyébként az itthoni növényvilághoz igazított tanácsait, ezért a korabeli köznépi elnevezéseket használta. És egy kis intimitás: a szerző szerette a fehérbort. Pax Corporis. „A test békéje” Pápai Páriz Ferenc Bázelen végzett erdélyi orvosdoktor 1680-ban megjelent magyar nyelvű nyomtatott orvosi könyve, amolyan orvosi kézikönyv. Ahogy az előszóban elhangzik: „Nem akartam én itt az ebben tudósoknak értelmeket megfogni, nem is azoknak írom: hanem a házi cselédes gazdáknak és gazdaasszonyoknak, és az ügyefogyott szegényeknek, akiknek nincsen mindenkori kezük ügyében értelmes orvos: kiváltképp falukon, hol hamarabb talál segédet a beteg barom, mint a beteg ember”. A Pax Corporis irodalmi igénytelenséggel megírt munka, ugyanakkor az orvosi-gyógyászati szakszókincsre, vonatkozó szókészletünkre is óriási hatással volt, rengeteg Pápai Páriz által használt kifejezés máig él. A nagysikerű könyv 12 kiadást ért meg!

Kibédi Mátyus István könyvéről úgy fogalmaz az előadó, hogy a mai napig nincs teljesebb könyv a dietetikáról. Marosszék orvos főgyógyásza és táblabírája, az Ó és Új Diaetetica szerzőjének munkáiban a betegségek megelőzéséről és a helyes táplálkozásról éppúgy olvashatunk, mint a táplálék- és fűszernövények gyógyhatásairól. A polihisztor orvostudor szabad óráiban az orvostudományi, természettudományi ismeretek teljességére törekedve megírja a Diaetetica I. (1762), a Diaetetica II. (1766) kötetét, melyet később az Ó és Új Diaetetica I-VI. darabja követ, 4000 oldalnyi

HERBARIUM.
AZ FAKNAC FVV.
EKNEL NEVIRKÖL, TIRMESETLK.
röl. é. hafnáról, Magyar nyelvre, és ez
rendes hofra az Doctior Könyveiből
az Hortu Melius Peter.

Nyomtatott Colofurát Heltai Gáspáré
Műhelyéből, a. j. 78. Évfolyamában.

Mátyus István:
Diaetetica [részlet]
(1762)

Rendezvény

terjedelemben. Mellőzve a másolásokat, fordításokat, anyanyelvének ízével, zamatával, dallamosságával, méltó folytatásaként Pápai-Páriz művének.

Fűben, fában orvosság. Ezzel a témával folytatta a füveskönyvek mai történetét **Farsang Csaba** a Hypertonia Társaság örökös tiszteletbeli elnöke. Miközben nem utasította el a népi gyógyászat elemeit, azért megjegyezte, hogyha minden, amit a bulvárlapok leírnak igaz lenne, a gyógyszergyárak lehúzhatnák a rolót. Nem beszélt a resveratrolról, meg a kávéról – tavaly mindkettőről szó esett – beszélt viszont a csípős paprikában és chili félékben található kapszaicinról, ami csökkenti a vérzsírszintet, fokozza az energiafelhasználást és a zsírsav-oxidációt. A paprika csípős anyagáról, melyről tíz-tizenöt évig jószerével csak a magyar tudósok közöltek eredményeket, ma már évi 700 fölötti közlemény jelenik meg, kutatására a világcégek több százmillió dollárt költenek. Újabban

fájdalom és gyulladáscsökkentő hatását is vizsgálják. Ugyancsak kutatják a paradicsomot vérvörösré színező, és a görögdinnyében, valamint a guavában is megtalálható lycopin tulajdonságait. Azt mondja a fáma, hogy jelentősen csökkenti a daganatos sejtek szaporodását, amiből az következik, hogy a paradicsom rendszeres fogyasztásának daganatmegelőző hatása lehet. A vizsgálatok mindkét esetben megfelelően az Evidence Based Medicine kívánalmainak, használható eredményt hozhatnak az orvosok számára is. A középkorban a fűszer- és gyógynövények ismerői és termesztésének mesterei a kolostorok szerzetesei voltak, akik hosszú, türelmes munkával

kísérletezték ki egy-egy kiváló fűszerkeverék összetételét, a gyógynövények hatásait és alkalmazási módjait, vagy a növények tartósításának fortélyait, melyekkel ízük a legjobban megmaradt. Aztán keveredett a szerzetesek tudománya a népi gyógyászattal. Nagyanyáink patikája jobbára a gyógynövényekből állt. Mára feledésbe

merült, hogy mi minden jó az emésztésre, a feszültségoldásra, az álmatlanságra vagy éppen a reumatikus fájdalomra. Farsang Csabától megtudhattuk, mire jó a szegfűszeg, a medvehagyma, az aszalt szilva, a mazsola, az aloé vera, a datolya (talán kevéssé ismert, hogy a változókorban igen hatásos magas fito-ösztrogén tartalma miatt), a szentjánoskenyérfa, vagy éppen a fahéj, amit a népi gyógyászatban étvágyjavító, gyomorerősítő hatása miatt is alkalmaznak. Serkenti az emésztést, és hurutok ellen is kiváló, legalábbis a régi korok orvosai szerint. Talán ezért szerepelt egykor a nehezen emészthető ételek sora végén az illatozó fahéjas sütemény. Albert Einstein szerint méhek nélkül az emberiségnek csupán 4 éve lenne hátra. Mi más következhetett volna a megállapítás után, mint a méz jótékony hatásának taglalása, illetve szembeállítás a cukorfogyasztással. A méz legfontosabb tulajdonsága egyébként, hogy a szer-

Rendezvény

vezet rengeteg energiát nyer belőle. A világ legmagasabb pontja, a Mount Everest első meghódítójának, Sir Edmund Hillarynek is ott lapult egy üveg méz a hátizsákjában. Aztán jött a méz és a fahéj kombináció. Pontosabban mi mindenre képes a fahéjas méz? Válaszként zárjuk a beszámolót néhány nagyszerű recepttel.

Ha fogyni akar:

Reggel éhgyomorra fél órával a reggeli előtt, este pedig lefekvés előtt igyon meg egy mézes fahéjas italt. Rendszeres fogyasztása csökkenti a súlyt a rendkívül kövérek esetében is. Még akkor is megakadályozza a zsír lerakódását, ha nagyon zsíros ételeket fogyaszt.

Ha krónikus fáradtság gyötri:

A testi erőt legjobban, a mézben lévő cukor regenerálja. A mézet és fahéjat fogyasztó idős emberek erősebbek és mozgékonyabbak. Ha délután három óra körül fogyasztunk el ilyen italt, egy héten belül helyreáll a szervezet vitalitása.

Ha magas a koleszterinszintje:

Két kanál mézet és három teáskanál törött fahéjat keverjen össze 2 dl forró vízzel. Két órán belül 10 százalékkal csökkenti a koleszterinszintet. Ha naponta háromszor alkalmazza, a krónikus magas koleszterinszint lecsökken. Ha naponta fogyaszt mézet, megakadályozza a koleszterinszint emelkedését.

Ha megfázott:

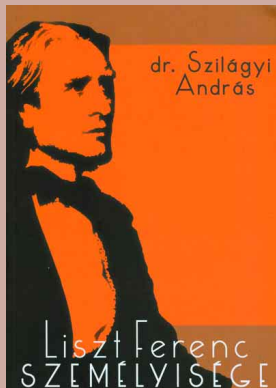
Ha gyakran megfázik, három napon keresztül naponta háromszor egyen egy kanál mézet és negyed kanál törött fahéjat. Gyógyítja a megfázást, a krónikus köhögést és megtisztítja a légcsövet.

Don Juan volt-e Liszt Ferenc? A negyedik előadó Szilágyi András választát a következő oldalakon, könyvajánlónkban olvashatják.

B. Király Györgyi és Bulla Bianka

Liszt Ferenc és a nők...

A Liszt év és a kétszázadik születésnap a szokásosnál is aktuálisabbá teszi a Liszt-kutató pszichiáter: Szilágyi András kötetének böngészését. Olvasatában a virtuóz zeneszerző – azon túl, hogy megismerkedhetünk a komponistával, a zenepedagógussal, a zongoraművésszel – igazi hús-vér ember, aki játszik, alkot, szeret és gyűlöl, így a puzzle kockák tologatása nyomán összeáll az izgalmas kép magyarságról, európaiságról, vallásról és szerelemről.

Vajon Don Juan volt-e Liszt Ferenc? Mielőtt igennel, vagy nemmel voksolnak, idézzük fel Don Juan tulajdonságait! A monda szerint Andalúziából származó Don Juan ugyanis a veszedelmes, vakmerő nőcsábász mintaképe, a gyönyör határtalan élvezője, aki nem retten vissza sem az ég, sem a föld, sem a pokol hatalmasaitól, ha vágyainak kielégítése a tét. Érzékisége, féktelen élvhajhászata számtalan bűn elkövetésére sarkallja, míg végül eladja lelkét az ördögnek. Liszt Ferenc ilyen lett volna? A soproni EGIS rendezvény kardiológus, belgyógyász és háziorvos közönségének tagjai egyértelmű választ kaphattak a szerzőtől, aki csak úgy mellesleg a közelmúltban megjelent könyvét is dedikálta. Az író több évtizedes szisztematikus kutatómunka során olvasta át Liszt mintegy tízezer levelét (a hozzá írottakról még nem is szóltam) a kortársak beszámolóit, és egyéb történeti forrásokat. Aki kezébe veszi Szilágyi könyvét, felteheti a kérdést: Liszt Ferenc személyisége teszi érdekessé műveit, vagy a művek Liszt Ferenc személyiségét? Vajon jobban élvezük a h-moll szonátát, ha ismerjük Liszt szerelmi ügyeit? Érdekesebb lesz a Zarándokévek, ha tudjuk, mit írt az utazásokról évek múlva a sértett szerető Marie d'Agoult? Ki-ki döntse el maga. Egy biztos, Szilágyi mindent tud Liszt Ferencről, és ez ki is derül a „Liszt Ferenc személyisége” című könyvéből.

– Egy téves eszmét kell helyretennünk, olyan téves eszmét, amelyik nemcsak a hazai, a külföldi köztudatban is elterjedt – kezdte. – Sajnos az a konklúzióm, hogy bár Lisztet életében Don Juanként kezelték, nem volt az! Miért sajnos? A nők szeretik a hódító férfiakat és buknak rájuk. Ez az igazság... Én például mindig sóvárogva néztem azokat a férfiakat, akik leakasztottak egy-egy jó nőt! Arra gondoltam, hogyha ezt a csajt be tudta fűzni, akkor tud valamit! A Don Juanokat a férfiak is szeretik, mert a saját tehetetlenségüket látják felmagasztosulni bennük. Hogy mindenki előtt világos legyen a következőtémám Liszt Ferencről, végigvezetlek titeket a D'Agoult grófnővel kialakult kapcsolatán. Szinte dátumról dátumra. Már Liszt életében létező legenda volt, hogy Rómában fölvette az alsó papi rendeket és reverendát öltött. Filo-

zófiai cikk jelenik meg arról, hogy Mephisto reverendába burkolózott, nincs kivel egyességet kötni, így végzi hát Don Juan. Az operafantáziát egyébként előadóművész karrierje csúcán, 1841-ben írta.

Liszt Ferenc démonikus kisugárással rendelkezett. A zenéről azt szokták megállapítani, hogy képes volt olyan szinten fanatizálni a közönségét, hogy az emberek szinte kivetkőztek magukból. ...A hölgyek egyenesen őrjöngtek érte a porosz Berlinben. Ahogy Liszt letette a szivarját és elfordult, a berlini úri-nők ellopták és bedugták a keblükbe... Vagy otthagyta a vizes poharat, és a nők összevesztek, hogy ki érinthesse meg az ajkával... Ez volt a híres lisztománia*. Ez a kisugárzás nemcsak a zenében, a civil életben is mindenkire hatott. Varázslatos személyiség volt: meglehetősen jóképű, hihetetlenül szellemes, és nagyon tisztelte a hölgyeket. Az intuitív, ráérzéses intelligenciát nagyon szerette, kellemes beszélgetőtárs volt, ami nyilván átcsúszott egyéb területekre is, ugyanakkor érdeklődése mögött mindig intellektuális kapcsolatnak kellett lennie.

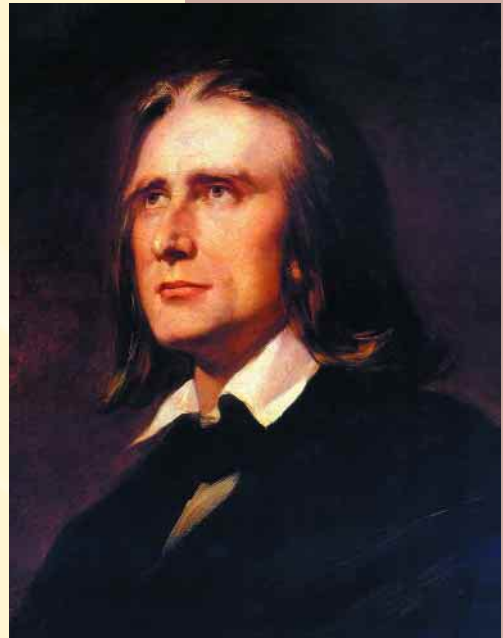
Egy másik oka a legendának: 18 hölgyismerőst tudtam regisztrálni Liszt életében. Ez nem egy nagy szám, csak hogy ők mind grófnők, hercegnők és bárónők. És az is tény, hogy férjes asszonyokat szöktet el, de nem Don Juan. –

A nőcsábász imázsába ugyanis nem fér bele a hosszú éveken át tartó, olykor keserűen fájdalmas nagy szerelem. Az, ami a kétgyerekes Marie D'Agoult grófnéhoz vonzotta, taszította, aki egyébként sosem vált el, haláláig Charles D'Agoult felesége maradt. Liszt és Marie levelezéséből, illetve Marie 1990-ben megjelent emlékirataiból (Memoires, souvenirs et journaux de la comtesse D'Agoult) kibontakozik egy depressziós nő és egy zseniális férfi boldog-boldogtalan kapcsolata. Tény, hogy Marie sohasem volt szerelmes a férjébe. Liszttel 1832-ben egy szalonban találkozott. „Mikor bemutatták nekem és mellém ült oly meghitten és kedves merészséggel kezdett csevegni velem, mintha réges-rég ismerne már. A különös első pillantásra meghökentő külső mögött megéreztem a szellem erejét: mi tagadás az a szellem vonzott engem.”

Marie memoárja után álljon itt néhány sor Liszt 1834-es leveleiből: „Így hát nem láthattam magát és nem láthatom ma sem. Írjon hát egy szót! A világon csak maga számomra az élet, azért vagyok vigasztalan, mert magát nem látom. Írjon, beszéljen a tegnapról, a mai éjszakáról. Hogy van fésűlve? Köhögött? Keringőzött? Látni akarom még szőke haját és kék szemét, hallani akarom a beszédét és olvasni a leveleit. Élni akarok. Szeretem. És lássa, élni fogok, mert szeretem.”

A történet úgy szól, hogy Liszt elcsábította a gróf feleségét, majd megszöktette Svájcba, aztán Itáliába, ahol – azt mondja a fáma – az évszázad legszebb románcát élték át. De hát a lisztomániával szemben Liszt védtelen maradt, és Marie ide vagy oda – bár a biztos menedék mindig a grófnő –, újabb és újabb szerelmi kalandokba keveredett. Marie 1844-ben szakított vele. Szétválásuk után évtizedekkel a grófnő ezt írja naplójában: „Kifogyhatatlan vonzerő. Még mindig ő, csakis ő az, aki megéreztettem velem az élet isteni misztériumát”.

Don Juan volt-e Liszt? A válasz egyértelmű nem. A nők, akikkel Liszt érzelmi kapcsolatba került nem szexuális zsákmánynak érezték magukat, hanem Marie szavaival élve: részesedtek az élet isteni misztériumában. Egyszerűbben szólva, megtudták, mi az a szerelem. A többit pedig fedezzék fel Szilágyi András könyvéből!

*Heine használta először Liszt 1941-es berlini hangversenyeinél azt a kifejezést, hogy kitört a lisztománia. A zeneszerző elhíresült berlini koncertsorozatát jellemezte így, egyetlen szóval, össze-sűrítve, hogy a ragyogó értékítéletű, az újra való zseniális fogékonyságú Liszt, akiért popsztárként rajongtak a berliniek: csodagyerek, zongoravirtuóz, a nők kedvence, az európai koncerttermek kiváló mestere, a romantika korának egyik legvonzóbb egyénisége.

Superman köpenyben és traktoron...

Muraszemenyén házi orvos, de borainak híre eljutott egész Európába. Nemzetközi elismertsége sem átlagos. A Pannon Bormustrán fehérborai rendszeresen a legjobbak között szerepelnek: a rajnai rizlinget, az olaszrizlinget és a furmintot is beválogatták a legjobb hús közé. Az Alpok-Adria Nemzetközi Borversenyen tramini bora elvitte a nagydíjat, a neves brit gasztronómiai magazin, a Decanter egyedüli magyarként a világ tíz legjobb rizlingbora közé választotta Esküvé nevű borát, ami az olasz és a rajnai rizling házasságának eredménye.

Bussay Lászlón a borok hercege hat és fél hektáron gazdálkodik, napjait és életét kettéosztotta. Egyrészt a betegeket gyógyítja, másrészt a szőlőjét ápolja. Nem könnyű egy ilyen embert megtalálni, aki szinte állandóan úton van, kizárólag felesége közreműködésének köszönhető beszélgetésünk. Ezután értettem csak meg, hogy mekkora hév és akarat fűti a borokkal foglalkozókat.

Kezdhetjük egy rövid életrajzzal?

– 1958-ban születtem Szigetváron, de a szomszédos faluban Szentdénese nőttem fel. Családunknak volt 1 hektár szőlője, melyet, kb. 200 éve Nyugotszenterzsébeten műveltek az őseim. Nagypapa óvó kezei között próbálták a szőlészetet és borászatot nekem elmagyarázni, de ez akkor még nem érdekelt. Pedig családunk borai Baranya megye szerte híresek voltak. Azzal csak később szembesültem, hogy ez a genetikailag öröklődő „vírus” ekkor fertőzött meg. Középiskoláimat Pécsen végeztem a Pécsi Nagy Lajos

Gimnázium kémia tagozatán. Aztán egy kevés műtősségdi munka után elvégeztem az orvosegyetemet.

Ez a szakmai élete. És a privát hogy alakult?

– 1985-ben összeházasodtam egy kedves lánnyal, akit máig a feleségemnek hívok. 1986-ban született első gyermekünk Dorottya, aki jelenleg gyakorló orvos. 1987-ben nagy váltás jött az életünkben, amikor elvállaltam a muraszemenyei házi orvosi munkakört. Végre jó levegőn vagyunk és ráadásul tisztességes paraszt emberek vettek körül. Ezeket felbátorodva 1988-

ban „belevágtunk” második gyermekünk Bianka születésébe, aki jelenleg végzős jogász.

Nagy munkabírással rendelkezhet, hiszen több, mint ezer beteget lát el.

– Az 5 faluhoz 1300 ember tartozik és egy 80 fős fogyatékosok otthona. Amikor ide belépek, akkor jövök rá, hogy az én nagynak tartott gondjaim és bajaim valójában milyen kicsik. Nagy a terület, ráadásul – amíg nem jött létre központi ügyelet Letenyén – nekem kellett rendelkezésre állni. Az hogy rendkívüli esethez hívtak-e, vagy sem, csak akkor derült ki, amikor odaértem a beteg ágyához.

Jöjjön a borász. Hogy vált szenvedélyévé? Mikor „szóltak meg” a nagypapa génjei?

– Hamar. Ezen a gyönyörű helyen kóstolgattam a helyi borokat, ezek elegendő inspirációt jelentettek a saját szőlő létrehozására. Először csak negyed hektárom volt, sokáig tartott, míg a dzsungelt kiirtottuk és a szőlőt betelepítettük, Holott, segített a falu apraja nagyja. Még volt szerencsém ismerni az egykori grófi uradalmi vincelléreket, akik elárulták, hogy mely fajták érzik itt jól magukat. A termőre fordulás után további telepítésekre szántam el magamat, így jutottam el a 6,5 hektárig. Ezen a szőlőtermesztésre kiváló területen többféle fehérbor készül, így olaszrizling, rajnai rizling, tramini – ezek a hazánkban legjobban elterjedt fajták –, de vannak ősi szőlőfajták is; csókaszőlő, fekete fajú bajor.

Önnek hány órából áll a napja? Sikerült a jóistennel megállapodnia a hosszabbításban?

– 8–12-ig hétköznap házi orvos vagyok, aztán, mint Superman lecserélem a köpenyem és mobiltelefonnal a zsebben csörgök-zörgök a traktoron, utána jön a pince munka. A titok az, hogy a lehető legjobb alapanyagot kell behozni a szőlőből és a pincében azt nem szabad elrontani. Szerencsére a szőlő és a bor bölcsebb nálunk, tudja a dolgát.

A család mit szól ehhez a rendkívüli vállalkozáshoz? Ők is serénykednek a szőlőben?

– A család „beletörődött”, a lányaim kiskoruktól zsebpénzért serénykednek, mert a nagypapa azt mondta, a gyermekkel nem azért kell dogoztatni, mert szükség van arra a munkára, hanem hogy tisztelje a rábízott munka becsületét, hisz ez a későbbiekben a javára is válhat. Feleségem Ágnes a helyi körjegyző, végzi a sok felesleges, de kötelező papírmunkát itthon is. Ezen kívül van 5 állandó dolgozónk, akik közül a Gyuszi az, aki a gépi és a pince munka javát végzi, ezzel nélkülözhetetlen segítséget nyújt a pincészetnek. Nagy gondot fordítunk minden mozzanatra, merthogy helyben palackozzuk az itt termelt borokat.

Mivel tölti a szabadidejét, már ha marad...?

– Abban a kevésben, ami adódik, leülök a barátaimmal beszélgetni, megkóstoljuk egymás borát, vagy Uram bocsá' elmegyek vadászni.

Filmet, színházat néhanapján látott már?

– A színházat kívülről nézegetem, bár Eperjes barátom néhányszor már becsalt. Filmet úgy látok, hogy egy-egy nap után a tévét rágógumiként használja a szemem. Nagyon ritkán még a régi könyveimet is újraolvasom.

Milyen messze van Budapesttől Muraszemenye?

– A relativitás elmélete segítségével válaszolok. Budapest nekünk túl messze van, másoknak túl közel, de valójában 240 km végig autópályán. Döntse el ki-kí maga.

Indonéziában néhány nappal a cunami után

Kiruccanások a Szent György hegyről

Szívbetegeket operál a Budai Irgalmasoknál, életeket ment a világ túlsó felén, borokat tesztel a Balaton partján, s három régi traktort már szerzett, hogy megalapozza mezőgazdasági-gép múzeumát. Ha még volna hely Toldy-Schedel Emil névkártyáján, lehetne folytatni a tevékenységek felsorolását, pedig a kardiológus doktor mindössze 40 éves.

Ha a Föld valamelyik pontján nagy katasztrófa történik, Ön felkerekedik, és a helyszínre siet segíteni, gyógyítani. Mi van e mögött: elhivatottság, valamiféle üzenet, vagy más? Hiszen orvos és segítő kéz talán közelebb is akadna, nem sok ezer kilométerre...

– A kérdést több oldalról is meg lehet közelíteni. Először is: én már az egyetem előtt abban nőttem fel, hogy közel s távol vannak helyek, ahol segíteni lehet és kell: hátizsákban könyvet és inzulint vinni Erdélybe, sérülteket ellátni, betegeket kezelni kelet-európai menekülttáborokban, és így tovább. Ezek az élmények tettek érzékennyé mások baja iránt, s a térségből később távolabbi vidékekre is elkerültem. S közben elvégeztem az orvosit, amire mindig is vágytam. Úgy tapasztaltam, hogy ha valahol nagy gond van – nem feltétlenül katasztrófa, lehet az mélynyomor is – akkor mindkét oldalnak szüksége van segítségre. A szenvedőknek jó tudniuk, hogy valaki gondol rájuk. Való igaz, egy orvos öt-hatezer emberre önmagában kevés, de amikor az érintettek azt tapasztalják, hogy

messziről jött idegenek próbálnak javítani az ő helyzetükön, az példát mutat nekik a kitartásra, az emberségre. A másik oldalról nézve: ezek a helyzetek arra adnak alkalmat nekünk, orvosoknak, hogy teljes odaadással és nem szigorú szolgálati szabályok vagy bürokratikus keretek között végezzük azt, amire felelküdtünk. Egy-egy ilyen „kiruccanás” engem több évre feltölt, és nagyobb kedvet, több erőt ad hivatásom folytatásához.

S mit szól ehhez a főnöke? Hiszen ilyenkor napokra-hetekre itt hagyja állandó betegeit, a kórtermet?

– Mi, akik a magyar egészségügyben dolgozunk, sokszor az előző évi szabadságunkat sem vesszük ki, tehát annak terhére utazhat az ember. Egyébként a legtöbb esetben a kórház meg tudja oldani a helyettesítésemet.

A bor ismerete, tisztelete, szeretete honnan ered?

– Gyermekkorom egy részét a Szent György-hegyen töltöttem el. Amikor már orvostanhallgató voltam, a helyismeretem révén egy telket béreltünk ki a barátaimmal, és gyermektáborokat csináltunk. A VIII. kerület, a klinikák környéke, ahol egyetemi éveinket töltöttük, elég lepusztult helye volt a fővárosnak, az utcákon rengeteg cigánygyerek randalírozott. Arra gondoltunk, hogy nekik szervezünk nyári táborozást: mindegyikünk két-két gyerek költségeit fedezte a sajátján kívül. Nyilvánvaló, hogy miután a kölkek elmentek, mi még leszereltünk, elbeszélgettünk a helybeliekkel, s közben nagyon jól összebarátkoztunk. Akkor tapasztaltam meg, hogy a szőlészkelesztés-borászkodás milyen kikapcsolódást adó, ugyanakkor hozzáértést kívánó, szép tevékenység.

Saját szőlője is van?

– Az nincs, de saját présház van. A kilencvenes évek végén sikerült hozzájutni egy romos házikóhoz, azt építettük-szépítettük és persze bővítettük, mert egyre több barátunkat kell fogadni. Nekik adjuk át azokat az ismereteket, amelyekre időközben szert tettünk. A borkészítés egész embert kíván, tehát vendégeinknek mások borát kínáljuk, de megvágatjuk, mi kerül a hordóba.

Vannak kedvencei, amiket különösen ajánl, vagy a hangulattól, illetve az ételtől függ, mi kerül a pohárba?

– Természetesen mindkettő meghatározó, de azért vannak állandó szereplők. A kéknyelű például méltatlanul elfeledett borfajta, és a Szászi pincészet kéknyelűje mindig nyerő. A vörösborok közül a magyarországi pinotokat tartom sokkal értékesebbnek, mint a különösen magasztalt cabernet-t.

Egyre többen vallják és állítják, hogy a mértékletes borfogyasztás egészséges.

– Nagyon sok és komoly kutatás folyt világszerte, amelyek azt bizonyították, hogy a bornak és az alkoholnak vannak jótékony hatásai. Ezt idehaza azért nem nagyon propagálhatjuk, mert nálunk az italfogyasztás mértéke már így is jóval nagyobb a kíváncsinosnál. Mindenesetre ahhoz, hogy az orvos e téren hiteles legyen, magának is meg kell ismernie a borkultúrát. Társaságunk időnként tanfolyamokat szervez ennek érdekében, s azok mindig nagyon sikeresek. Van még egy álmom is a szőlészettel kapcsolatban: szeretnék a Balaton felvidéken egy mezőgazdasági-gép múzeumot felállítani; három magyar gyártmányú Dutra traktorunk már van, és hozzákezdünk a felújításukhoz.

Izgalmas a különleges név Toldy-Schedel eredete. Az 1800-as évek első felében, a nyelvújítás idején élt a Felvidéken egy Schedel nevű ember, aki tizenegy évesen tanult meg magyarul, de később őt tartották a magyar irodalomtörténet-írás atyjának. Írói álneve Toldy Ferenc volt, ám élete derekától kezdve már Toldy-Schedelként írta alá a nevét. A nagy előd nem csak irodalmárként jelentkezett: orvos volt, és az egyetem rektori tisztségét is betöltötte egykoron.

(Elektromos) hullámok hátán

Csanádi Zoltánnak – aki debreceni állása mellett a Magyar Kardiológusok Társasága Aritmia és Pacemaker Munkacsoportjának elnöke is a cívisváros biztosítja hivatása helyszínét, az otthona – a szülővárosa, viszont Szeged. Egyik település sem arról híres, hogy jól lehet ott vitorlázni. Márpedig róla azt mondják az ismerősei, hogy a vitorlázás megszállottja.

Amikor a kötődés eredetéről kérdezem, egy kicsit tétovázik, aztán azt mondja: 2004-ben tette le a vizsgát a Balatonon, de már nem emlékszik, honnan jött az indíték. Azóta másokat is „megfertőzött” ezzel a hobbiival a barátai közül, sőt: némelyikük már gyakrabban jár ki a tóra, mint ő. A Balaton egyébként fix hely, már csak azért is, mert a kardiológusok minden esztendőben Füreden rendezik meg konferenciájukat, és miután ő a tanácskozás szervezésében aktívan részt szokott venni, 15–20 alkalommal bizonyosan megfordul ott egy évben.

A család mennyire nézi jó szemmel a szenvedélyét?

– Nos, eredetileg úgy tudtuk, hogy a feleségem könnyen válik tengeri beteggé, és mit hoz a sors: épp, amikor először indultunk el, hogy áthajózzunk Siófokról Balatonfüredre, jókora vihar kerekedett. Nagy meglepetésünkre azonban a nejem teljesen elfelejtkezett a tengeri betegségről, s remekül helyt állt. Ma már azt mondhatom, hogy tud vitorlázni, ha nem is gyakran teszi. A lányaim viszont voltak vitorlás táborban is, a nagyobbik fiam pedig ugyancsak levizsgázott. –

Ebből azt szűröm le, hogy „magyartenger”-i betegség nincs, csak külföldi, s hogy Csanádi doktornak három gyermeke van. Azonnal kiderül, hogy utóbbiban tévedtem: gyermekei négyen vannak, két iskolás lány és két felnőtt fiú, akik a gazdasági szférában dolgoznak. – Az eddigi „legmelegebb” helyzetet egyébként az idei „Kékszalag

2011” tókerülőn éltem át, amikor júliusban Badacsonynál csapott le ránk a vihar. Szerencsére kisebb vitorlasérüléssel megúsztuk, önerőből partot értünk, nem kellett bennünket kimenteni. –

Pedig az aztán igazán meleg helyzet volt. A 70–80 kilométeres szél miatt, akadt olyan versenyző, aki egyenesen a horror éjszakájaként minősítette a történeteket. A több mint 3500 résztvevővel rajtoló Balatonkerülő, 48 órás vitorlásversenyen több hajó zátonyra futott, felborult, elsüllyedt, a nádasba sodródott, vagy lehorgonyozva vesztgelt valahol kétségbeesve a vízen, mentésre várva. Az is érdekes persze, hogy az egyetemi docens szívspecialista figyelmét mostanában mi köti le leginkább?

– Csaknem húsz esztendeje, miután hazajöttem egy hároméves kanadai tanulmányútról, elektrofiziológusként elsősorban a szívritmus zavarai foglalkozom, ilyen betegeket gyógyítok. Mi a szív villanyszerelőinek hívjuk magunkat, mert értékes szervünk elektromos hibáit igyekszünk felismerni, illetve kijavítani. –

Az egyik internetes portál írásából kiderül, hogy egy vállalkozó szellemű kardiológus és csoportja 2009-ben hazánkban elsőként próbálta ki a pitvarfibrilláció katéterablációs műtéti kezelésében a minneapoliszi székhelyű Medtronic újfajta rádiófrekvenciás ablációs rendszerét. Mit gondolnak ki ő?

„Csanádi Zoltán egyetemi docens Magyarországon elsőként végzett el műtétet a szívritmuszavar kezelésére kifejlesztett leválasztó berendezéssel a Debreceni Egyetem Orvos- és Egészségtudományi Centrumban. A beavatkozás áttörő eredményt jelent a pitvarfibrilláció kezelésében, hisz lehetővé teszi a pitvar 3 dimenziós letérképezését, ezáltal pedig a műtéti idő is lerövidül: az eddigi 9 órás műtét helyett az új rendszerrel mindez csupán 3 óráig tart. A pitvarfibrilláció egy olyan szívritmuszavar, amely főként a 65 év feletti korosztályt veszélyezteteti és hazánkban ez kb. 290.000 embert érint.”

Végül a szokatlan kétlakiságról kérdezem. Csanádi doktor annyit árul el, hogy a külföldi tanulmányút után szülővárosában Szegeden honosította meg az elektrofiziológiát, de amikor a debreceni egyetem hét-nyolc éve meghívta, hogy vezesse be ott is ezt a viszonylag új vizsgálati-kezelési módszert, elvállalta a feladatot. Miután a család nem akar költözni, ennek az a következménye, hogy az apu ingázik a két megyeszékhely között. Hozzáteszem: ha valaki 51 éves, ezt még nyugodtan megteheti.

Csák Elemér

Építeni, javítani, szépíteni jöttem...

Bedros J. Róbert 2001–2005 között vezette a Belügyminisztérium Központi Kórházát, majd a Pest megyei Flór Ferenc Kórház élére került, 2011 júniusától pedig a Szent Imre Kórház főigazgatója. Az utóbbi időben kevesebbet nyilatkozik, inkább a tudományos élet területén publikál. Érdekes, hogy az interneten egyetlen interjú sem olvasható arról, hová teszi saját magát a magyar egészségügy rendszerében, de nem hallani elképzeléseiről, terveiről, vágyairól sem. Róla azonban sokszor írnak, hiszen meglepően színes egyéniség, és az életútja is figyelemre méltó.

Azt mondja a fáma, hogy bemutatásakor kvíz játékot játszott a kórház dolgozóival. Jelesül arra kérte őket, tippeljék meg, mekkora adósságot halmozott fel a Szent Imre kórház. Egészségügyi berkekben a 200 millió körüli összeg volt ismert. Eltalálta valaki a valódi számot? Azt, az összeget, amivel ön átvette az egészségügyi intézményt!

– Igen, valóban így történt. A számot senki sem találta el! Mindenki jóval alatta tippelt, és 100.000 millióról haladtunk szépen felfelé, aztán eljutottunk a fél milliárdig. Na, aki arra tippelt majdnem eltalálta! A kórház átvételekor a szállítói állomány majdnem elérte az 1 milliárd forintot, míg a lejárt szállító követelés meghaladta a félmilliárd forintot!

Nem kapott infarktust, amikor a szerződésekből kiderült az összeg? Ahogy Önt ismerem, már van terve, hogy miként fogja szigorú költség-gazdálkodással lefaragni. Netán el is kezdte?

– Tény, hogy nem ekkora nagyságrendű adósságra számítottam, de a menedzsment természetesen gőzerővel dolgozik a kórház stabilitásának biztosításáért! Az intézet stabilitásának megőrzése érdekében szigorú és következetes, költségtakarékos és ésszerű intézkedéseket vezetünk be, úgy, hogy a szakmai színvonal nem csökkenhet, sőt növelni, javítani szeretnénk, akárcsak a dolgozóknak biztosított juttatásokat! Azt látom – és örülök is neki –, hogy a kórház munkatársai egy emberként állnak mögöttünk, a menedzsmenttel együtt komolyan veszik a csöppet sem egyszerű helyzetünket, és megértik, elfogadják és támogatják az intézkedéseinket!

Fura híre van. Beiktatása előtt elterjedt, hogy jön a Terminátor. Utána meg, hogy – álruhában, mint Mátyás király – a kórházat járja éjszaka, és ellenőrzi a nővéreket, meg az orvosokat. Itt-ott hallani a sztorit, miszerint máris kirúgta a sürgősségi osztály egyik nővérét. Tény? Vagy ez is olyan, mint a leningrádi vicc, hogy nem is osztogattak, hanem fosztogattak...

– Azt én is hallottam, hogy „jön a Terminátor”, ezért a beiktatásomon el is mondtam: megjött! De építeni, javítani, szépíteni jött a menedzsmentjével együtt! Az is igaz, hogy járom a kórházat, de nem éjszaka, és azt gondolom, hogy az egyszemélyi felelős vezetőnek mindenre figyelnie kell, ez is hozzátartozik a munkájához. Nem rúgtam ki a sürgősségi osztály nővérét, miért is tettem volna? Kitűnő és nehéz munkát végeznek, egyébként egy orvos kollégát részesítettem szóbeli figyelmeztetésben. Hogy miért? Olyan helyzetben telefonált a szorongó, ellátásra váró betegek gyűrűjében, ami nem igazán méltó egy orvoshoz. Ennyi történt csupán. Viszont már több kollégát részesítettem dicséretben, és kimondottan büszke vagyok rá, hogy a Szent Imre kórház szakmai (orvosi és szakdolgozói) gárdája rendkívül magas színvonalúan képzett és kitűnő munkát végez, amit az egyre több hozzánk forduló VIP-beteg is bizonyít!

Akkor vegyük sorra, azt, amire még büszke lehet. Elég sokrétű a tudományos munkája. Ráadásul Ön alapította a Magyar Obezitológiai és Mozgásterápiás Társaságot (MOMOT), amelynek alakuló kongresszusán megválasztottak a társaság elnökének is.

– Jól tudja. 2005-ben tudományos fokozatot (Ph.D.) szereztem, majd oktattam a gödöllői Szent István egyetemen, 2010-ben pedig a Pécsi Tudományegyetem c. docensi kinevezését kaptam meg. Tagja vagyok a Magyar Tudományos Akadémia Köztudományi Osztályának. Közben 2007-ben létrehoztam a hazai obezitológia tudományos társaságát. Az motivált, hogy Magyarországon a felnőtt lakosság kétharmada tartozik a testsúlyproblémákkal küszködők közé, a túlsúly sajnos egyre több gyermeket érint hazánkban is. Egyébként világméretű problémáról beszélünk, nem véletlen, hogy az elhízást a WHO 1998-ban idült betegségnek nyilvánította. Azt pedig közgazdászként állítom, hogy mindenképpen számolnunk kell az elhízás és kísérőbetegségei kezelésének nemzetgazdasági következményeivel is. Tekintettel arra, hogy az elhízás és társult betegségeinek kezelése nagyon súlyos gazdasági terheket ró a költségvetésre. Hat az élelmiszer- és gyógyszeriparra is, és komolyan veszélyezteti a társadalom keresőképes rétege egészségének megtartását. Éppen ezért alapítottam meg a Magyar Obezitológiai és Mozgásterápiás Társaságot (MOMOT)! Jelenleg több száz tagunk van, kiemelkedő szak tudású és neves szakemberek mellett a civil szféra képviselői is szép számban vannak jelen közöttünk. A társaság minden érdeklődő számára nyitott. Kedvcsinálóként mondom a portálunk címét: www.momot.hu

„A szénhidrátszegény táplálkozási módszernek éppen az a lényege, hogy nem várja el követőtől a koplalást, az állandó éhségérzettel való együttélést. Olyan ételeket vesz fel a mindennapi menübe, amelyek a teljes értékű táplálkozás élményét adják, megfelelő mennyiségű fehérjével, nyers zöldségekkel, olajos magvakkal, természetes olajok használatával (például olívaolaj). Az étrend betartása mellett nem lép fel éhségérzet. Ugyanakkor mégis fogynak a kilók, s az egészséges testsúly egész életen át megőrizhető.”

A Te életed, avagy a Sztárok diétája, diéták sztárja” című könyv ismertetőjéből idéztem, amelynek szerzője beszélgetőpartnerem. Az elvet tehát kiválóan ismeri. És mit mutat a gyakorlat? Elégedett a saját testsúlyával?

– Kétféle embertípus van: az egyik, aki stressz alatt fog, mert nem tud enni, és a másik, aki a stresszre evéssel válaszol! Láthatja, hogy én az utóbbihoz tartozom, de a könyvem alapján, remélem hamarosan elérem a célsúlyomat! Egyébként köszönöm enyhén célzatos, de jogos kérdését. (A beszélgetésünk óta eltelt legalább másfél hónapban tartotta a szavát, legalább tíz kilót fogyott.) – A társaság szeretné visszaszorítani az elhízás terjedését, további célja az aktív testmozgás elterjesztése, a mozgásban gazdag életmód kialakítása és az egyre általánosabb gyermekkori elhízás megelőzése. Kutatásokat végzünk az elhízás megállítása érdekében, kidolgozzuk az obezitológiai ellátóhelyek feltételrendszerét, az obezitológus képzés rendszerét. Nagy örömmre a Szent Imre kórházban lipid centrum és kardiometabolikus centrum is működik, melyek a MOMOT-tal szorosan együttműködve segítik az elhízás elleni szakmai tevékenységünket!

A MOMOT iránti lelkesedését értem. De, hogy került elnökként egy másik társaság a Nemzetközi Kábítószér és Terrorrelenes Tisztek Szövetsége NATEA élére? Kábítószér szakértő is lenne? És terrorcselekmények elhárítására is kiképezték volna?

– Korrigálom: már nem vagyok elnök. 13 éven át úgymond „belügyes” voltam, talán onnan a kötődés. Az igazság az, hogy nem kábítószér, inkább bioterror szakértőként aposztrofálnak, a NATEA céljai pedig szakterületem egy részével azonosak, így a szervezetbe történő belépésem után elnökké választottak. Sajnálom, hogy közel két év után – egyébirányú elfoglaltságaim és a kórházi vezetői teendőim maradéktalan ellátása miatt – le kellett mondanom elnöki tisztségemről. De szorítok a szervezet eredményes munkájáért!

Végezetül evezzünk egy kicsit békésebb vizekre. Honnan hozta magával az útravalót?

– Kemencéről, egy aprócska faluból származom, számomra ez a Börzsöny legcsodá-

latosabb gyöngyszeme. Gyermekéveim után szüleim aggodalma ellenére Budapestre kerültem. Édesanyám matematika és testnevelés szakos tanárnak, édesapám diplomatának szánt, én meg egy huszárvágással az orvosira jelentkeztem, s közben még karate edző is lettem! A végzés után lettem négy szakvizsgát. Voltam reumatológus, belgyógyász és nőgyógyász is, majd következett a közgazdasági végzettség és a tudományos minősítés megszerzése. Akkoriban én voltam 37 évesen Magyarország legfiatalabb főigazgatója a BM Kórházban. Belügyi munkám elismeréseként 7 miniszteri dicséret mellett miniszteri főtanácsosi kinevezést, miniszteri díszkardot, Szent György érdemjel kitüntetést, valamint a Köz Szolgálatáért Érdemjel arany fokozatát is megkaptam. Aztán később a Flór Ferenc Kórház főigazgatójaként a Magyar Köztársasági Érdemrend lovagkeresztjével is megjutalmazták munkámat. De nem erre vagyok a legbüszkébb, hanem elsősorban a szüleimre, akik a mai napig mindig mellettem vannak, és arra, amit kórházigazgatóként, és a MOMOT elnökeként a gyógyítás és az egészséges életmódra nevelés érdekében a betegekért tehetek.

Igazán szép végszó lenne, de még rákérdetek a terveire.

– Azzal kezdtem beszélgetésünket, hogy a legfontosabb feladat a jelenlegi csöppet sem könnyű helyzetben, a kórház gazdasági stabilitásának kialakítása, az adósságállomány jelentős csökkentése, a szakmai színvonal emelése, a dolgozók munkakörülményeinek javítása, juttatásainak bővítése. Nos, ezeket a tüzes karikákat kell a leggyorsabban átugrálnunk, hogy a fővárosi Szent Imre Kórház valóban olyan kórház lehessen, amelyben Európa otthon van, ahogyan a portálunkon olvashatják. A menedzsmenttel együtt szeretném a kórház szakmai profilját bővíteni, kiaknázni a területünkön található gyógyvíz kincset, elérni a Szent Imre egyetemi oktatókórházzá történő minősítését, és nem utolsósorban azt, hogy elégedett betegek léphessenek ki a kapuinkon.

B. Király Györgyi

Bosszúból mentem orvosira

Három amerikai szakvizsgája van – belgyógyász, hematológus, onkológus – tíz évet tanult, illetve dolgozott az USA-ban. Hobbija a díjlovaglás. Munkája és hobbija mellett Bodó Imre annak a kis székelgyföldi falunak a hagyományőrzésében is tevékenyen részt vállal, ahol a nagypapja született.

Mi volt a legmeghatározóbb élménye az USA-ban? Találkozott-e olyasmivel, ami megváltoztatta a szemléletét?

– Egyszer egy amerikai akadémiai tag, egy hihetetlenül nagy tudós előadást tartott, és egy medikusnak ellenvetése volt. Azt gondoltam, hogy ezt a medikust most felnégyelik, kitoloncolják. Ehelyett a professzor megmagyarázta, hogy miért nincsen igaza az orvostanhallgatónak, és megdicsérte, amiért gondolkodik. A medikus megtanulta a választ, és egyben azt is, hogy legyen bátor és kérdezzen, hiszen így lehet magabiztos tudást szerezni. A medikus sokat kapott az esettől, nem ültették el benne a szorongást, ugyanakkor a professzor tekintélye sem sérült. Ez egészséges szellemi légkör, de sajnos itthon nem ez jellemző. Én is azt szeretném, ha lennének körülöttem fiatalok, akiknek át tudnám adni a tudást, a tapasztalatokat és szemléletet. Sajnos ez ma irreális vágy, mivel tehetséges ifjúságunk inkább a külföldi képzést választja, itthon a szellemileg és lelkiigénybeevő hematológus képzésre a legritkább esetben jelentkeznek. Örülnék, ha ez megváltozna.

A hosszú Amerikában töltött évek után 2007-től a Szent László Kórház Hematológiai és Össejt-Transzplantációs Osztályán vezeti a Thrombózis és Haemostasis Részleget, valamint a Haemostasis Laboratóriumot. És meg ne feledkezzünk arról sem, hogy egy magánklinika szakorvosa is! A Rózsakert Medical Center (RMC) 2001-ben alakult. Induláskor a két orvos tulajdonos egy kis rendelőben kezdte a nő-, gyermek- és belgyógyászati gyógyító munkát. Mára 30 orvosi szakterületen jártas 80 orvoskollégával dolgoznak együtt világszínvonalú műszerezettséggel, 600 négyzetméteren, és lefedik a járóbeteg-rendelés teljes spektrumát.

Ez lenne az a hely, ami a leginkább megfelel az Ön szakmai „ars poetica”-jának?

– Igen, a színvonalas munkával mindig azonosulni tudtam. „Jót, s jól. Ebben áll a nagy titok. Ezt, ha nem érted, szánts és vess, s hagyjad másnak az áldozatot.” – vallom én is Kazinczyval. Rendelőnkben a legmagasabb képzettségű orvosok gyógyítanak, és különösen nagy figyelmet fordítunk arra, hogy munkatársaink szakmai téren a legfrissebb nemzetközi sztenderdek alkalmazva végezzék gyógyító munkájukat. Olyan komplex diagnosztikai (vizsgálati) módszereket, és köztük olyan különleges szolgáltatásokat kínálunk, amelyet ma még csak néhány vezető intézményben alkalmaznak Magyarországon. Folyamatosan figyeljük a pácienseinket, szeretnénk hosszú távon partnereik lenni.

A pályán egy furcsa sértődés indította el. Elmeséli miért lett orvos?

– Leginkább azért, mert összeveszttem a történelem tanárommal. Mindig is történész akartam lenni, de az egyik évben összekülönböztünk, olyannyira, hogy négyest kaptam év végén. Úgy megsértődtem, hogy bosszúból orvosira mentem. Azt gondoltam, ez is humán terület, ez is olyan diploma, mint a másik. Aztán belgyógyász gyakorlatvezetőm Péterfy Miklós megváltoztatta a hozzáállásomat. Neki köszönhetően szerettem bele a hematológiába és a belgyógyászatba. A munkánkat tá-

mogató alapítvány – a Péterfy Miklós Thrombosis és Haemostasis Alapítvány – is az ő nevét viseli. Jelenleg én vagyok az alapítvány kuratóriumának elnöke. Ha kíváncsi a szakmai pályafutásomra: TMB ösztöndíjat kaptam a SOTE II. Belklinikán, majd négy év múlva kutatómunkát végezhettem a Columbia Egyetemen. Hazatérésem után tanársegéd lettem a klinikán. Részt vehettem a Carolinas Medical Center három éves belgyógyászati residency képzésén, majd a St. Louis-i Washington University három éves fellowship programjában. –

Bodó Imre 1996 és 1999 között ott volt az USA-ban a legjobb medical school-ok között számon tartott Washington Egyetem hematológus képzésén is. Élete másik nagy sikerének azt tartja, amikor 1999-ben, ösztöndíja vége felé a New England Journal of Medicine elfogadta első szerzős cikkét. „Némelyik tanáromnak ez volt ott az első megjelenése – legendás fellow lettem emiatt.” – teszi hozzá.

Mondják, hogy a sikeres férfi mögött gyakran ott áll egy okos nő. Az Ön esetében is igaz ez?

– Igen. Van két fantasztikus lányom, és egy még fantasztikusabb feleségem. Csenge 21, Kinga 26 éves, jelenleg mindketten Németországban vannak, de remélhetőleg ez csak átmeneti állapot. Csilla, a feleségem endokrinológus. Budapesten élünk.

Érdekes hobbija van.

– Igen, a díjlovaglás. Heti háromszor lovagolok egy-egy órát hajnalban. A Címerpajzs nevű ügyes kis angol telivér teszi lehetővé ezt a sportot. Ezen kívül fatornyos házamban, abban a kis székelőföldi faluban, ahol a nagyapám született, hagyományörző egyesületet alapítottunk ottani unokatestvéreimmel.

Vettem ott egy házat, amelyet felajánlottam a falunak hontalanná vált néprajzi gyűjteményük megmentése érdekében. Így most a házban alakítjuk ki a múzeumot.

Soha ne add fel!

Abban a pillanatban, ahogy befejeztük a beszélgetést, egy Madách-idézet jutott eszembe. Hogy melyik? Nem áruljuk el, ki fogják találni, amint „megismerkednek” Vértessaljai Mártonnal, a Gottsegen György Országos Kardiológiai Intézet fiatal kardiológusával. Ha mégsem, akkor majd segítünk...

Egyenes, vagy „kacsaringós” út vezetett Téged az orvoslásig?

– A családban édesanyám volt az egyedüli orvos, ő belgyógyász, jelenleg háziorvos. Az ő munkáján keresztül nyertem betekintést az orvosi szakma szépségeibe és nehézségeibe is. Kisgyerekként nem volt könnyű feldolgozni, hogy Anya egész hétvégén nincs otthon, mert ügyel. Másodikos gimnazista koromban gondoltam először arra, hogy az orvosira jelentkezzem, eleinte Anya nagyon le akart beszélni, végül száz százalékosan támogatott. Eleinte traumatológus akartam lenni, másodévesként éjjelente asszisztáltam az Uzsoki Kórház traumatológiai osztályán, később érdeklődésem a belgyógyászat felé fordult. Az egyetem magas szintű elméleti oktatását olykor alacsonyabb szintű gyakorlati képzés követte, ezért harmadévből ellógtam az előadásokról, hogy hetente egy napot egy közkórházi belgyógyászaton töltssek, beteget vizsgáljak, tanuljak.

Ezek szerint nem voltál maradéktalanul elégedett az oktatással. Mi a véleményed a rezidensképzésről?

– Még egyetemre jártam, amikor bevezették. Emlékszem, mennyi fenntartással fogadták a végzős, illetve végzéshez közel álló diáktársaim. Az elképzelés nagyon jó, évtizedek óta eszerint működik a junior orvosképzés az USA-ban, illetve angolszász területeken. Nálunk nem sikerült maradéktalanul átültetni a hasznos tulajdonságokat a rendszerbe, de úgy gondolom, hogy ha egy rezidens el akart érn valamit ez alatt a két év alatt, akkor a lehetősége megvolt rá. A rendszer legnagyobb hibája, hogy nem uniform és hogy ellenőrizhetetlen. A megadott beavatkozásokat, vizsgálatokat minden rezidens esetében igazolták, függetlenül attól, hogy valóban elvégezte-e, s ha igen, milyen eredménnyel. Nincs számonkért, illetve számon kérhető képzési terv. Mindezek ellenére sokat köszönhettem a rendszernek, ötöd éves medikusként a II. számú Belklinika TDK-ztam, ennek köszönhetően ott kezdhettem meg rezidensi pályámat 2003-ban. Eleinte gasztroenterológus akartam lenni, erre Tulassay professzor klinikája remek terepet biztosított. Itt ismerkedtem meg jelenlegi főnökömmel, Andréka Péterrel.

Gondolom, akkor kezdtek új szelek fújni, egyenesen a kardiológia irányába...

– Igen, ő indított el a kardiológiai pályámon, sokat magyarázott, tanított, lelkesített. Emellett mindig megfelelő mértékű – természetesen egyre növekvő – felelősséget is rakott a vállamra, és beláttam, igaz a mondás, mely szerint „teher alatt nő a pálma”! Az ő javaslatára mentem hat hónapos kardiológia gyakorlatra, jelenlegi munkahelyemre, a GOKI-ba. Itt már rezidensként tanulhattam szívultrahangozni és tevélegesen belefolytam az osztályos kardiológiai munkába, részt vettem az ott folyó humán összejt vizsgálat szervezésében.

Akkor tehát a „szívügyek” mellett döntöttél. Mi a szakterületed?

– Az akut kardiológia mindig érdekelt, az intenzív kardiológia részlegén dolgoztam körülbelül öt évig. Rengeteg tapasztalatot szereztem, tekintve hogy az ország minden részéről kaptuk a válogatott beteganyagot. A rezidensképzés két éve után nagy hatással volt rám, hogy számítanak rám a kollégák, képeznek, tanítanak – természetesen, ez máig így van. Fiatal orvosként lenyűgöző érzés részt venni egy profi csapat nyújtotta akut ellátásban, látni, hogy az –

Az út elején

időnként szó szerint – élet-halál közeli állapotból ki lehet hozni a betegeket, és végigkísérni őket a gyógyulásukig, esetleg utána is. A szívem csücske – hogy stílszerű legyek –, a szívultrahangozás. Ezzel kezdtem a pályám, és jelenleg is ez teszi ki a munkám legnagyobb részét. Nagyszerű dolognak tartom, hogy egy olyan szervet, amit évtizedeken keresztül kopogtatással és hallgatózással lehetett vizsgálni, napjainkban egy „real time” mozgó képpel pontosan tudunk leképezni. Én valahogy úgy vagyok ezzel, hogy amit a szememmel látok, azt biztosabbnak vélem, mint amit a fülemmel hallok. Egyébként igyekszem jól nyitva tartani a szemem; 2010 februárjától 2011 márciusáig dolgoztam kardiológus szakorvos jelöltként Angliában, ahol rengeteget tanultam, és megtapasztaltam, hogy egy dolgot többféleképpen is lehet csinálni. A hazatérésemet követően elkezdődött intervenciós kardiológusi képzésem is, de ezen a téren még a betanuló fázis elején járok.

például a szívtranszplantációra váró súlyos szívelégtelen betegek kezelésére; amikor mindent megteszel, és mégis romlik a beteg állapota, azt orvosilag és emberileg egyaránt borzasztóan nehéz megélni, feldolgozni. Szükséged van egy adott hozzáállásra, és egy erős, a jövőbe, sorsba, vagy Istenbe vetett bizalomra, de ez a teher még így is nagyon el tudja használni az embert, ahogy telik-múlik az idő. Részben ezért is gondoltam úgy, hogy az intenzív terápia mellett más irányba is érdemes tekinteni.

Szép, amit mondasz, és komolyan mondom, egy pillanatra átéreztem azt a felelősséget, amit Te és a kollégáid nap mint nap vállaltok-ra vesztek. Közben azon gondolkodom, hogy ez a jövőbe, sorsba, Istenbe vetett hit, talán éppen azért, mert szükségszerű kell, hogy legyen, az évek során nagyon meg is tud szilárdulni, nem?

– Persze, de ezzel együtt széles palettán mozognak az ember érzései – a siker nagyon jól, a kudarc nagyon rosszul tud esni. Ez az orvos szakmának minden szegmensében benne van. A mi feladatunk, hogy vagy megtartsuk, vagy helyreállítsuk valakinek az egészségét – ez szükségszerűen nem sikerülhet mindig, akkor sem, ha mindent a legjobban, a legjobb tudásod szerint teszel, ugyanakkor törekedni kell rá, hogy eredményes legyél. Tudod, én az eddigi munkámból leginkább azt tanultam meg – akármilyen közhelyes is –, hogy soha ne add fel! Ezt nem lehet egyszerre megtanulni, és aztán „kipipálni”, hanem mindig, minden nap újra és újra meg kell érte küzdeni, legalábbis nekem. Ha 90% a valószínűsége annak, hogy valami rossz bekövetkezik, arra mondhatom azt, hogy majdnem biztosan nem fog sikerülni, de azt is, hogy azért van rá 10% esély. Ez a félig üres – félig teli pohár példájához hasonlít, s ha ennél a példánál maradunk, én „félig tele pohár” hozzáállású ember vagyok, de minden egyes alkalommal megharcolok azért, hogy így legyen, és hogy tudjam; ha egy küzdelmet elveszítek, az nem jelenti azt, hogy minden küzdelmet elveszítek!

*„A célt tudom, még százszor el nem érem.
Mit sem tesz. A cél voltaképp mi is?
A cél, megszűnt a dicső csatának,
A cél halál, az élet küzdelem,
S az ember célja a küzdelem maga”.
(Madách Imre; Az ember tragédiája)*

A hangodból süt a lelkesedés, úgyhogy sejtem, mit fogsz választolni, ha megkérdem, mit szeretesz leginkább a szakmádban...

– Tulajdonképpen mindent. Ahogy mondtam, az ultrahang a kedvencem, de az intervenciós kardiológia is egy nagyon látványos, sikerekben gazdag terület. Azt hiszem, megtaláltam a középutat a szakma „oknyomozós”, illetve manuális részei között. Persze, az orvoslásnak árnyoldalai is vannak, hiszen óhatatlanul adódnak olyan helyzetek, amikor a terápiás lehetőségeid végére érsz, és nem tudsz segíteni. Gondolok itt

Szívből szól a hegedű...

Tíz esztendeje az Erzsébet Kórház Kardiológiai Intenzív Osztályának részlegvezetője. 1992-ben részt vett a Virginia: Heart Center – kardiológiai képzésén, speciális jártasságot a szív ultrahang, illetve a transoesophagialis szívultrahang területén szerzett. Persze, hogy Greshcik István kardiológusról van szó, aki nem melleleg remekül hegedül!

Az orvos-zene, szinte már összefüggő fogalmak. Önnél hogy kezdődött? Egy kis képzavarral élve: a gyerekkorában ki vezette „lépteit”?

– Ha valaki zenélni tanul, az általában a családján, a szülein múlik. Édesapám mérnök, édesanyám higiénikus orvos, mindketten gyermekkorukban tanultak zongorázni, de felnőttként nem művelték: gyermekeiket azonban beírták a zeneiskolába, bátyám zongorázott, a húgom és én hegedülni tanultunk. Testvéreim a későbbiekben abbahagyták, „pusztán” zenekedvelőkké váltak, egyedül én folytattam a rendszeres muzsikálást felnőtt koromban is. Ez valószínűleg annak köszönhető, hogy hallásom elfogadható, a szolfézszt is könnyen tanultam. Annyira tehetséges azonban nem voltam, hogy bárki zenei pályára irányított volna, de a nem zenészeket készülőkhöz közöttük ügyesnek tartottak. Szüleim biztatására jelentkeztem a Magyar Rádió Gyermekkorúsaiba, ahova fölvettek és jobb hangszeres képzést is kaptam.

Volt egy kis hezitálás a pályaválasztás idején? Felmerült a „zenész vagy orvos legyenek” kérdés?

– Sokáig nem tudtam, mi akarok lenni, a zene soha nem merült fel, mint főfoglalkozás, csak mint passzió. Nagypám és édesanyám is orvos, így ez a választás a levegőben volt, utólag azt gondolom, hogy választásom fő szempontja az volt, hogy emberekkel akartam foglalkozni, nem tárgyakkal. Nem is bántam meg, szeretem a szakmámat, úgy érzem, rendesen végzem, középszintű vezetőként a fiatalok nevelése is nagy örömet szerez.

A tények szerint az orvosi pályát választotta. De mi lett a későbbiekben a hegedűvel?

– A zenetanuláson kívül úgy gondolom szerencse is kell ahhoz, hogy ne hagyjuk abba a muzsikálást. Nekem megadatott, hogy mielőtt végleg befejeztem volna, társakra leltem. A gimnáziumi, majd az egyetemi évek alatt templomi zenekarban játszottam. Sőt a SOTE kamarazenekarban is húztam a vonót, beneveztünk az egyetemi zenei seregszemlékre, ahol különféle klasszikus darabokkal léptünk fel. Emellett a countryzene egy faj-

táját, a bluegrass muzsikát is volt módom művelni, a Less Cups nevű amatőr csapattal (tagjai mérnökök), akikkel akkortájt a legtöbb egyetemi klubban fölléptünk. Voltunk vendégszereplésen Erdélyben és Finnországban is.

Ekkor még nem alakult meg a vonósnégyes?

– Az valamivel későbbre tehető, amikor is összebarátkoztam Lakatos Jancsival (aki most szintén kardiológus), Horváth Beával (anesteziológus) és Dobos Kristóffal (orgonaépítő). Velük megalapítottuk a Bolyai János vonósnégyest – névadónk matematikai teljesítménye mellett kiváló hegedűs volt, Bécs akkori vezető vonósnégyesében a Mayseder kvartettben második hegedűt játszott –, mely akkoriban sok koncertet adott. Szóval egyetemi éveim alatt 4 együttesben zenéltem rendszeresen. Ekkor úgy gondoltam, hogy technikailag

meglehetősen rossz bőrben vagyok, így kerestem magamnak tanárt, Skultéry Erzsébet nénit, aki hajlandó volt velem felnőttként foglalkozni. Másfél éven keresztül jártam hozzá, sokat fejlesztett hangszeres készségeimen.

Bizonyára a szerénység beszél Önből, hiszen komoly zenei karriert is befutott a szívgyógyászati tevékenysége mellett.

– Sőt, ez nem csak múlt idő! Thurzó Sanyin (MÉZ) keresztül kapcsolatba kerültem az ír zenével, több ír zenekarban játszottam (Hiding forest, Myst, Eclectica). Bárhova hívtak, mentem. A későbbiekben a Péterfy Kórház Kardiológiai Osztályának lettem részlegvezető főorvosa, itt zenélő kollégák közé kerültem, akikkel létrehoztuk a High Mortality Band-et, mely könnyű jazz és populáris zenét játszik. Rendszeresen föllépünk a Péterfy Kórház éves bálján és egyéb helyeken, rendezvényeken. Többször ott lehettem a Kapolcsi Napok jazz színpadán is.

Hány koncert fért bele eddig az életébe?

– Így visszatekintve elég kalandos és sok szépséggel teli a zenei múltam. Jelenleg működik a High Mortality Band és legfőképpen a Bolyai vonósnégyes. A vonósnégyes évente több koncertet is ad, zenéltünk Lőcsén a Bach évfordulón, a SOTE-n, a Zenélő Orvosok éves szemléjén. Évente adunk koncertet Kocson Szentivánéjkor és a PPKE Jogi Karának dísztermében. Itt utoljára Baranyay László Liszt díjas zongoraművésszel játszottunk. Eddig Bach-ot, Haydn-t, Beethovent, Weinert, Schumann-t, Mozartot, Erkel-t. A következőkben szeretnénk bővíteni repertoárunkat: Schubert, Borogyin, Dvorak, Mozart műveivel, de próbaidőpontot egyeztetni igen nehéz feladat.

Végezetül legalább egy mondatot kérek a szakmáról is. A szívgyógyászatban mekkora a fejlődés? Még mindig a jó öreg EKG a legfőbb segédeszköz?

– A kardiológia nagy fejlődésen ment át. 1924-ben kapott Eindhoven Nobel díjat az EKG fölfedezéséért, és ez ma is a legalapvetőbb vizsgáló eljárás. Emellett persze számos kifinomult technika is rendelkezésünkre áll, és mindegyiknek meg van a maga helye, szerepe.

Bozsán Eta

Vladimir a maximalista...

Szabolcs-Szatmár-Bereg megyéből érkezett Törökbálintra, ahol teljesen nulláról indult. Azóta megszerette a várost – a város meg őt –, pácienseinek száma 1200-ra nőtt. Bár kedveli a teniszt is, zongoristaként ismerik jobban. Spenik Vladimir háziorvos nevének idegen hangzása pedig munkácsi születésével magyarázható. Így az is érthető, hogy az orvosi egyetem mellett, miért éppen a Moszkvai Zeneakadémia zongora tanszakát végezte el.

– Munkácsról Ungvárra költöztünk
– kezdi a beszélgetést elegáns rendelőjében, ahol még akvárium is van.
– Édesapám radiológus szakorvos és sportorvos volt, az ottani sportegészségügyi rendelőintézet igazgató főorvosaként dolgozott évtizedekig, én pedig ott tanultam az egyetemen. 1989-ben a családegyesítési egyezmény keretében települtünk át Magyarországra, még pontosabban, Szabolcs-Szatmár-Bereg megyébe. Minden vágyam az volt, hogy családorvos legyek. Egy Beszterec nevű kis falut választottam, ami Nyíregyházától 26 km-re van. Három évig dolgoztam ott. Ezután kértek fel egy szomszédos, az enyémnél jóval nagyobb körzet ellátására, amely már két községből állt és közel 2200 ember tartozott ide. Ez nagy kihívás volt számomra, de úgy éreztem, képes vagyok maradéktalanul ellátni a feladatot. Volt, hogy 80–90 beteget néztünk

meg egyetlen nap alatt. 16 évig dolgoztam ebben a körzetben, közben persze szakvizsgát szereztem háziorvostanból, sőt alpolgármester is voltam!

Mi motiválta abban, hogy egy ilyen jól menő praxist, meg egzisztenciát hátrahagyjon?

– Szerettem volna a betegeimnek igazán modern, európai színvonalú ellátást nyújtani, ott azonban nem volt rá lehetőségem. Ezért kerestem új helyet. Azt gondoltam jó választás lehet egy Budapesthez közeli település. 2006-ban megint útra keltem és meg sem álltam Törökbálintig, ahol találtam egy kedvemre való ingatlant. Még a praxis is alakulóban volt, hiszen a Tükörhegyre költözőket nehezen látták el az amúgy is túlterhelt háziorvosok. Azóta nagyon megszerettem Törökbálintot.

Engem a zongorázó orvos is érdekelne. Hány évesen látott először

zongorát? Melyik mű fogta meg annyira, hogy szenvedélyévé vált?

– Édesapám nagyon sokat zongorázott, és már kiskoromban is hallgattam az általa játszott számokat, dalokat. Négy és fél éves koromban kezdtem el muzsikálni, amikor kiderült, hogy abszolút hallásom van. Körülbelül 6 éves lehettem, amikor először meghallottam Csajkovszkij B-moll zongoraversenyét. Ez motivált a legjobban és eldöntöttem, hogy valamikor ezt a darabot egy szimfonikus zenekarral szeretném eljátszani. Ez a vágy 14 éves koromban teljesült.

Nagyon hamar teljesülnek a vágyai! Mikor dönt el és milyen hatásra, hogy mégis az orvosi hivatás mellett dönt? Miért nem lett a moszkvai konzervatórium után zongoraművész?

– A családi hagyományok, miszerint több orvos volt a családban arra ösztönzött, hogy mégis az orvosi pályát válasszam. Sok időt töltöttem édesapám rendelőjében, és megszerettem a szakmámat. Egyáltalán nem bántam meg, hogy háziorvos és nem hivatásos zongorista lettem.

Kik a kedvenc szerzői, akikkel fellépésein ámulatba ejti a közönséget?

– Sokan vannak! Csajkovszkij, Rahmaninov, Chopin, Schumann, Gershwin, Beethoven.

Hol és mikor volt a legizgalmasabb fellépése? Ami helyett inkább a gyógyítást vagy a teniszt választotta volna?

– Szolnokon 2006-ban – még a dátumra is pontosan emlékszem –, amikor a szolnoki szimfonikus zenekarral a városi művelődési központjában teltház előtt adtam elő Csajkovszkij B-moll zongoraversenyét. Imádom, de lázasan, és gyógyszerek hatása alatt játszottam.

Milyen a zongorája?

– Egy Yamaha páncéltökés zongora, de beszereztem egy Hammond orgonát is, amin hobbiból játszom.

Minden nap leül gyakorolni?

– Nem! De csak időhiány miatt. Koncertek előtt persze, több héten keresztül rendszeresen több órát gyakorolok. Még a hangszerem takarítását és hangolását is magam végzem.

Idegenek is játszhatnak rajta?

– A jó zenészt engedem odaülni. Néhány konzervatóriumot végzett zongorista használta már.

Azt érzem, hogy nagyon bizonyítani akar minden területen. Kinek?

Másoknak, önmagának?

– Így együtt mindenkinek! De, legfőképpen a maximalizmusom hajt. Mindig is nagyon energikus voltam, a rendszeres sportolással tartom magam jó fizikai állapotban, ami remélem, példaként szolgál pácienseimnek. Nem dohányzom, nem fogyasztok alkoholt. Komoly kapcsolatban élek a barátnőmmel, akivel eljegyeztük egymást. A vidéki háziorvosi munka nem igazán családbarát hivatás. Napi huszonegy órás készenléti szolgálatot követel, amit nem bír ki minden kapcsolat. Sok rossz példát láttam, úgy döntöttem, csak akkor vállalkozom családalapításra, ha elég időt tudok szánni a magánéletemre is. Eljött ez az idő is, vőlegény lettem.

Kutya van a ház körül? Ha igen, szereti a kiszűrődő zongoraszót?

– Korábban volt egy németjuhász kutya, de elment, és ez megviselt. Ezt követően úgy döntöttem: jó ideig nem tartok állatot a háznál. Aki erre jár hallgathatja a játékomat, legyen az ember, cica vagy kutya. Belépőjegyet nem szedek...

Bozsán Eta

„Az év praxisa a Kárpát-medencében”

Amikor önök olvassák ezeket a sorokat, már lezárult a pályázati időszak, az internetes szavazásnál tartunk majd. Reméljük rákattintanak a www.azevpraxisa.hu portálra, és szavaznak arra a határon belüli, vagy határon túli háziorvosra, aki a legszimpatikusabb, vagy éppen a legtöbb ajánlást kapta hálás pácienseitől. Tavalyi sikere után az Országos Alapellátási Intézet második alkalommal hirdette meg „Az év praxisa a Kárpát-medencében” nevet viselő pályázatát jelezvén az összetartozást, és a törekvést egymás életének jobb megismerésére a kölcsönös tisztelet jegyében. A bíráló bizottság 216 tőrdénetet olvasott el, hogy megpróbálja kiválasztani közülük a legjobb 10–10 pályázatot. A zsűri néhány tagjával a kezdeményezés céljairól és saját, személyes motivációiról beszélgettünk...

A háziorvosok presztízsének helyreállításán kívül milyen célok vezérelték a szervezőket?

Balogh Sándor, az Országos Alapellátási Intézet főigazgatója:

– Nemrégiben készült egy felmérés Budapesten arról, hogy a különféle hivatalokkal, intézményekkel szemben mekkora megbecsülést tanúsítanak a lakosok. Az egészségügy, azon belül pedig a háziorvoslás kiemelt helyen végzett, még úgy is, hogy az elmúlt években e terület megbecsültsége csökkent. Az év praxisa díjnak – a helyi bizalom helyreállításán túl – nem titkolt szándéka megmutatni más orvosoknak, más pácienseknek, adott esetben az egész országnak, hogy igenis vannak remek háziorvosaink, akik sokat és jól dolgoznak, és hogy munkájukat a hozzájuk tartozó páciensek díjazzák. Azért rendkívül fontos ez a megbecsülés, mert olyan bizalmi viszonyt létesít a gyógyító és a páciens között, ami – főleg a háziorvosi szakma és az alapellátás tekintetében – a gyógyítás alapja! Az abszolút naprakész, pontos szakmai tudás elengedhetetlen, de empátia nélkül mit sem ér. Olyan ez, mint a szerelemben az ötven százalék; kevés! A jó orvos-beteg viszonyhoz legalább két, egymásban kölcsönösen bízó szereplő szükséges. Ha az orvos és a páciens közötti bizalom csorbat szenved, az a gyógyítás alapjait teszi tönkre.

Akad Önök között, aki már másodszor vállalta a zsűritagságot. Miért?

Farsang Csaba, a Szent Imre Kórház Kardiometabolikus Centrumának vezető főorvosa:

– Azért, mert ez a program végre ráirányítja a figyelmet a háziorvoslásra. Olyan sok kritika éri az e területen dolgozókat, amiért jócskán megérdemlik, hogy időnként megjutalmazzák őket. Tavaly az lett az első helyezett, akire én is szavaztam volna, de persze zsűritagként ezt nem tehettem meg. A nyertest, Hubert Jánost már elég régóta, ha jól számolom, húsz éve ismerem, és az egyik legjobb magyar háziorvosnak tartom, aki valóban meg szolgálta az elismerést! A tavalyi szavazás alapján nemcsak a szakmai felkészültség számít – persze, ez az alapvető feltétel –, hanem az orvos személyisége is, az, ahogyan a betegekkel bánt. No meg persze a népszerűsége, vagyis, hogy mekkora a baráti köre, hogy milyen mértékben tudja mozgósítani a potenciális szavazókat. A szavazás módszere is tetszik, tanulságosak, és sokszor szívhez szólók a beérkező levelek. Jó látni, hogy a szervezők szívvel-lélekkel végzik a dolgukat, és teljesen magukénak érzik a kezdeményezést, a szó nemes értelmében.

Pályázat

Lenkefi Ida, az EGIS Gyógyszergyár belföldi kereskedelmi igazgatója:

– Én is másodszor csatlakozom a kezdeményezéshez, teszem ezt azért, mert pontosan azokra a társadalmi problémákra keres megoldást, amelyek valamennyiünket érintenek. Az egészségügyre egyre kevesebb pénz jut, én mégis roppant fontosnak tartom, hogy az alapellátást – a nehéz körülmények ellenére, illetve pontosan ezek ellensúlyozására – a lehető legmagasabb színvonalra emeljük. Ezzel lehetne ugyanis igazán sok pénzt megspórolni, már csak azért is, mert a prevenció az a terület, ahol Magyarországnak még fejlődnie kell. Azért támogatom „Az év praxisa a Kárpát-medencében” pályázatot, mert a páciensek szemszögéből látja a helyzetet. A beteg pontosan tudja, hogy ki az, aki igazán törődik vele, aki odafigyel rá, ki az, aki valóban gondoza, segít megelőzni a betegségeit, és hozzájárul az egészségének megtartásához vagy helyreállításához. Ez egy nagyon jó visszajelzés és elismerés a díjazottak számára, s egyben inspirációt jelenthet a jövőben minden házi orvos számára. Az EGIS Gyógyszergyár a pályázat támogatójaként 5 hazai és 5 határon túli, azaz 10 orvos továbbképzéséhez járul hozzá, belföldi konferencián való részvételi költségének biztosításával, valamint felajánlja a nyertesek számára a gyárlátogatás lehetőségét is.

Ki vállalkozik rá, hogy megossza olvasóinkkal egy, a házi orvosával kapcsolatos élményét?

Csák József, operaénekes

– Hajdanán volt egy csodálatos házi orvosunk, egy igazán különleges ember, Dr. Vydra László. Emlékszem, egy havas, latyakos téli napon hazaérve az a látvány fogadott, hogy Laci bácsi ott fekszik a sezlonon föltűrt inggel, letolt nadrágban, és anyám forró vasalóval vasalja a derekát. Kérdezem, hogy mi történt. Képzeld el fiam – kezdi Laci bácsi –, az egyik csúszós, meredek utcán én úgy fenékre zuhantam, hogy azt hittem, rögtön meghalok! Fogta magát, eljött hozzánk és anyámtól kért segítséget, aki azt mondta, nem gyógyszer kell ide, hanem meleg vasaló! Azzal hívta föl a doktor feleségét, hogy jöjjön hamar, nálunk fekszik az ura „félpucéran” a díványon... persze, hozzátette, hogy éppen a derekát vasalja. Nos, ilyen meghitt kapcsolatot ápolunk a drága Laci bácsival. Van egy regény, amit Gárdonyi írt, a címe: A lámpás. Arról szól, hogy a tanítók, akik fényességet adnak az embereknek, a nemzet munkásai, névtelen harcosok, akik ha kell, éjjel-nappal rendelkezésre állnak, és tanítanak, és a lelküket adják. Az orvosok is arra esküsznek föl, hogy segítsék a szenvedést elodázní, az életet szebbé, boldogabbá tenni. Nagyon jó és hasznos, hogy nemcsak a „celebek”, hanem az orvosi rendelők „névtelen harcosai” is reflektorfénybe kerülnek.

Mi a véleményük arról, hogy idén Az év praxisa díjait nemcsak a Magyarországon élő, hanem a határon túli magyar házi orvosok is megkaphatják?

Bakonyi Péter, a Duna Televízió programigazgatója

– Pontosán ez az oka annak, hogy a Duna Televízió csatlakozott a pályázathoz. Műsoraink az egész Kárpát-medencének, az összmagyarságnak szólnak, a programok összeállításakor ez lebeg a szemünk előtt. Az, hogy egy eseményre Budapesten, Kásán, Debrecenben vagy Kolozsvárott kerül sor, a hírérték szempontjából nekünk teljesen mindegy, mert komolyan hiszünk a fizikai határok jelentőségének csökkenésében az Unión belül, sőt, szeretnénk ezeket a határokat a lelkekben is lebontani. Örömmel

állunk minden olyan kezdeményezés mögé, ahol látjuk megcsillanni ezt a szándékot, márpedig „Az év praxisa a Kárpát-medencében” éppen erről szól. Egyébként borzasztóan meglepődtem, ahogy elkezdtem olvasni a zsűritagok névsorát, nem voltam biztos abban, hogy az üzenetet valóban nekem szánták. Nem egyszer kaptam olyan e-maileket, amelyek nem nekem szóltak, ugyanis a Környezetvédelmi és Vízgazdálkodási Kutató Intézet szakmai igazgatóját is Bakonyi Péternek hívják... Azt hittem, ez a levél is valami tévedés, aztán kezdtem elhinni, hogy tényleg én vagyok a címzett. Ha rajtam múlna, minden területen igyekeznék minél több ilyen és ehhez hasonló díjat felmutatni, mert szerintem az a leghasznosabb, ha a pozitív példákat láthatjuk, és azokat tekintjük egyfajta mércének. Bízom abban, hogy ezt a kezdeményezést más területek is követni fogják.

Kásler Miklós, az Országos Onkológiai Intézet főigazgatója

– A Kárpát-medencei orvosok összefogása rendkívül fontos nemzeti cél, én nem tulajdonítok jelentőséget annak, hogy a terület mely részéről kerülnek ki a győztesek. Az számít igazán, hogy a magyar orvosokat ilyen formában is egyben lehet tartani és a köztük lévő kapcsolatokat elmélyíteni. A háziorvosi praxisok megerősítése rendkívül fontos, például azért, mert a jó háziorvosi tevékenység tehermentesíti a járóbeteg szakrendeléseket, ami pedig tehermentesíti a kórházakat. Az utóbbi két évtizedben egyre nagyobb tért hódított az egészségügyi szolgáltatás fogalma, ami sokkal inkább egy bolti vásárlást juttat eszembe, mint egy orvos-beteg találkozót. Sokkal személytelenebbé, már-már üzleti szolgáltatói kapcsolattá vált az orvos-beteg viszony, s ez a gyógyulásra nézve is nagyon kedvezőtlen. Én még úgy tanultam az egyetemen, hogy a beteg bizalma fél gyógyulás. A bizalom viszont meghitt, bensőséges kapcsolatot feltételez, lényeges lenne tehát visszaállítani, illetve, ahol megmaradt, megőrizni a tradicionális betegközpontú ellátást. Ez idő- és energiaigényes, hiszen a test és a lélek egyetlen egység, az egész ember gyógyítása a lelki terhek megkönnyítését is magában foglalja, s ez egyeseknél jó darabig eltarthat, ugyanakkor a feladat ahhoz hasonlít, mint ahogyan a Kisherceg megszeli a rókát; utána már összetartoznak...

„Mit jelent az, hogy „megszelídíteni”?”

– *Olyasmi, amit nagyon is elfelejtettek – mondta a róka. – Azt jelenti: kapcsolatokat teremteni.*

– *Kapcsolatokat teremteni?*

– *Úgy bizony – mondta a róka. – Te pillanatnyilag nem vagy számomra más, mint egy ugyanolyan kisfiú, mint a többi száz- meg százezer. És*

szükségem sincs rád. Ahogyan neked sincs énrám. Számodra én is csak ugyanolyan róka vagyok, mint a többi száz- meg százezer. De ha megszeli a rókát, szükségünk lesz egymásra. Egyetlen lesz számomra a világon. És én is egyetlen leszek a te számodra...”

(Antoine de Saint-Exupéry: A Kisherceg)

Bulla Bianka

Vacak lőréből finom óbort?

Hogy működik az Ultrahangos Bor Érlelő? Képes lehet arra, egy üveg éretlen, pocskék borból fél óra alatt több száz fontért eladható, minőségi bort alkotson? Tényleg lehet a vacak lőréből óbort varázsolni? A tudomány és a technika vívmányai – sajnos – a klasszikus módszereknél sokkal gyorsabb eljárásokat használnak az érett borok előállítására. Borszakértőnk ezúttal egy ismert kardiológus.

„A bor értéke a kora” – gyakran idézik a mondást és a muzeális borospalackok értéke a különleges múzeumi tárgyak árához hasonlítható. Ez év február 7-én a francia város, Arbois volt helyszíne annak az aukciónak, ahol egy üveg 237 éves bort, Pierre Chevrier szerzett meg a francia, svájci és belga borimádók nevében, 57.000 euróért.

Az aukciósház az árat méltónak találta, hiszen a bor olyan szőlőből érett ilyenre, melyet akkor szedtek, amikor még XVI. Lajos uralkodott. Ami Monsieur Chevrier véleményét illeti, az ottani lapnak nyilatkozva azt mondta, hogy igen boldog, mert a legöregebb bor, amit eddig ihatott, ennél 90 évvel fiatalabb volt. A borok értéke életkoruk – érett koruk – során hatványozottan növekszik: néhány hete olvashattuk, hogy a világhírű filmsztár, Alain Delon is árverésre bocsátja ezerpalackos borgyűjteményét. A borszakértők az értékes italokat gyűjtő színész pincéjének értékét 100 ezer euróra (jelen átváltás szerint 315 millió forint) becsülik. A

palackok több darabjának életkorát mindenki tudhatja: Delon a legdrágább pincészetek boraiból vásárolt születésének évéből, 1935-ből eredő italokat. Arra is érdemes figyelni, hogy az esemény rendezésében a Cornette de Saint Cyr árverőház partnere a Shanghai Savour Club, a francia borok fő kínai forgalmazója.

Bortörténetesek szerint a bizonyíthatóan legrégebbi bor 7000 éves és a cserépedény egy iráni konyha koszos padlóján várta, hogy fölfedezzék. Először a franciák is elásták legjobbban tartott boraikat, de aztán a borok katakombákba, barlangokba, majd pincékbe költöztek, és pontos mérések alapján tudjuk a bor érleléséhez, tárolásához szükséges optimális hőmérsékletet és páratartalmat.

Ma sem teljesen világos, illetve az egyes boroknál egyedileg különbözik, hogy a savak, cukrok, alkoholok, észterek és fenol vegyületek, melyek a különös folyadékokban találhatók, miképpen lépnek egymással reakcióba és ennek során hogyan alakul ki az ital, melyet az érzékeny orrú borkóstoló gyakran és egész jól fölismer. Nem udvariatság vagy gonoszság, hogy nem azt írom: „tévedhetetlenül, minden más bortól pontosan megkülönböztetni képes”, hanem azért fogalmazok így, mert a mai tudományos ismeretek alapján ezt kell tennem.

Az emberi érzékszervek szubjektivitása szerencsés esetben lehet igen érzékeny, de a bevezetés igazolja, hogy itt sokkal keményebb dologról: pénzről van szó. Az érett bor finomabb, kíváncsibb, mint az újbort, ezért többet ér. A gazdagabb íz és zamat természetesen annak is sokat jelent, aki saját fogyasztására termel. A bor érlelésére vonatkozó fáradozás már a borítal történetének kezdetén megjelenik, amikor a piacgazdaság akkori működéséről még keveset tudunk.

A görögök bizonyos borfajtákat, gondosan lezárt amforákban, földbe temetve tartottak éveig. Ezeknek a boroknak magas lett a cukortartalma és így jól ellenőrizhető volt az érettsége. Rómában a falernusi borokat évtizedekig érlelték és ez adta igazi értéküket. Egyébként mind a görögök, mind a rómaiak próbálkoztak a bor érésének fölgyorsításával. Görögthonban a bort hevítették és füstölték, de Galenus szerint az így, erőszakoltan érlelt borok fogyasztása nem olyan egészséges, mint a természetesen érett boroké. Rómában is kísérleteztek füstöléssel – kifejezetten erre a célra kialakított helyiségekben érlelték ezzel a módszerrel a bort: ez volt a „fumarium”.

Technikai korunkban ezeknél a klasszikus módszereknél sokkalta gyorsabb eljárásokat próbálnak használni az érett borok előállítására. Ilyen a mikro-oxigenizáció, de itt már a borkóstoló tehetségére sincs szükség, hogy az italba kortyoló megérezze a mellékízt. Kísérleteztek rázással, besugárzással, mágnes hatásával. Főltalálták a borkulcsot, mely a borba mártva minden egyes másodperc alatt egy évvel öregíti a bámulatos gyorsasággal érlelődő nedűt. A zsebkésként működő eszköz kinyitásakor a rézre emlékeztető penge a borba mártva, ilyen sebesen javítja a bor minőségét. Szakértői leírás szerint kétségtelenül ihatóvá teszi a rossz, éretlen bort, de ez egyetlen vélemény, a rendkívülinek hirdetett eszköz ára viszont az üzlettől függően 80–100 dollár.

Az ultrahang nem csak az orvosi diagnosztikában használatos, hanem a bor érlelésébe is benyomul. Az „Ultrahangos Bor Érlelő” a fotó tanúsága alapján, vastag falú pezsgőhűtő vödörre emlékeztet és 350 angol fontba kerül. Főltalálója, Casey Jones szerint a rendkívüli hatás annak köszönhető, hogy a vödörszerű szerkezetbe beállított, palackban lévő molekulák összeütköznek. Mr. Jones úgy nyilatkozott, hogy „a gép egy üveg vacak lőréből fél óra alatt több száz fontért eladható, minőségi bort alkot”. Az egyéni szakvélemény mellett a tényleges szakértők egyetértő bólintása egyelőre hiányzik.

Tíz éve Xiri An Zeng kínai kémikus és munkacsoportja dolgozni kezdett az alig iható, goromba hatású újbor gyors megérlelésével. Egy évtized alatt kidolgozták a módszert: a bort szállító cső két, titánium elektróda között, magas voltértékű elektromos kezelést kap. A nemzetközi bemutatóhoz az egyik legnagyobb kínai bortermelő, három hónapos cabernet sauvignon borát választották. Kémiai elemzés történt, illetve 12 gyakorlott borkóstoló, tudományos módon, kettős vak elrendezésben is értékelte a többféle elektromos tér hatását.

Az eredmény elképesztőnek bizonyult. A csúcshatás három perc, 600 volt/cm esetén mutatkozott: a szakértők szerint is harmonikus, finoman kiegyensúlyozott, érett bor keletkezett, miközben a pohárban jól fölismerhetően cabernet sauvignon volt. A kémiai analízis szerint a kezelés szignifikánsan növelte az alkohol-sav reakciót, így több észter keletkezett. Fehérjék lebomlásából szabad aminosavak jelentek meg, melyek zamatossá tették a bort, miközben az aldehidek mennyisége csökkent, melyek hozzájárultak a korábbi, kedvezőtlen íz anyagokhoz.

A kínai kutatók tovább dolgoznak ennek a kérdésnek a megoldásán, de az első eredmények mind a tudomány, mind az ízlelés szintjén is rendkívüliek. Nem tűnnék haszontalannak, ha magyar kutatók is megízelelnék ezt a témát. Mert nagyon könnyen eljuthatunk odáig, hogy a sokcsillagos restauránsok egész Európában, nálunk is, csak a világhírű kínai borkülönlegességeket helyezik az asztalra...

„Ultrahangos Bor Érlelő”